

Postiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Postiseaduse muutmine

Postiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) seaduse tekstis asendatakse sõnad „taskukohane tasu“ sõnadega „põhjendatud tasu“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 1 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;
- 3) paragrahvi 4 lõike 5 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 4) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 1 asendatakse sõna „isikusamasuse“ sõnaga „saaja“;
- 5) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 3 asendatakse sõnad „eelnevalt määratud garantiisumma“ sõnadega „postiteenuse osutamise tüüptingimustes ettenähtud hüvitise“;
- 6) paragrahvi 4 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;
- 7) paragrahvi 4 lõiked 8¹ ja 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8¹) Partiisaadetisena edastatakse:

- 1) kirisaadetis liht- ja tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 100 saajale;
- 2) postipakk tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 25 saajale.

(9) Kullerpostisaadetisena edastatakse vähemalt neljale käesoleva lõike punktides 1–7 sätestatud tingimusele vastav kirisaadetis või postipakk:

- 1) mis väljastatakse saajale või tema esindajale allkirja vastu või muu saaja tuvastamist võimaldava tunnuse alusel;
- 2) mis edastatakse kulleriga kiirel ja usaldusväärsel viisil;
- 3) mille saatjal on võimalus igal ajal saada teavet saadetise asukoha kohta selle teekonnal, sekkuda saadetise kättetoimetamisse ja vajaduse korral korraldada ümber selle edastamine;
- 4) mis kogutakse saatja elu- või asukohast;
- 5) mille puhul garanteeritakse kindlaksmääratud kuupäeval kohaletoimetamine;
- 6) mille kohta saadetakse postisaadetise saatjale kättetoimetamise kinnitus kokkulepitud viisil;
- 7) mis edastatakse vastavalt individuaalsele kokkuleppele ja kasutaja erinõuetele.“;

8) paragrahvi 4 lõiget 11 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) adresseerimata saadetiste edastamine.“;

9) paragrahvi 4 lõikes 13 asendatakse tekstiosa „Täht- ja väärtisaadetise“ sõnaga „Tähtsaadetise“;

10) paragrahvi 5 lõike 2 punktis 1 asendatakse tekstiosa „liht-, täht- ja väärtisaadetisena“ tekstiosaga „liht- ja tähtsaadetisena“;

11) paragrahvi 5 lõike 2 punktis 2 asendatakse tekstiosa „täht- ja väärtisaadetisena“ sõnaga „tähtsaadetisena“;

12) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Universaalse postiteenuse hulka kuuluvad järgmised lisateenused:

- 1) kirisaadetise ja postipaki kindlustamine;
- 2) kirisaadetise ja postipaki jälgimine.“;

13) paragrahvi 6 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui avalik konkurss ebaõnnestub, paneb Konkurentsiamet universaalse postiteenuse osutamise kohustuse kuni viieks aastaks riigi osalusega äriühingule, kes osutab paki- ja postiteenuseid.“;

14) paragrahv 6¹ tunnistatakse kehtetuks;

15) paragrahvi 7 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Juurdepääsupunkt ei pea olema püsiva asukohaga.“;

16) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 6¹–6³ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Liikuv juurdepääsupunkt on kindla ajagraafiku alusel liikuv vahend.

(6²) Automatiseeritud juurdepääsupunkt on postiteenuse osutamist võimaldav püsiva asukohaga automatiseeritud vahend.

(6³) Tellitav juurdepääsupunkt on vahend, millega osutatakse universaalset postiteenust postiteenuse kasutaja elu- või asukohas.“;

17) paragrahvi 8 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Nõuded postkasti ja selle paigutamise kohta kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

18) paragrahvi 8 lõiked 3, 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

19) paragrahvi 9 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Postmargile trükitakse sõna „Eesti“ ja margi nimiväärtus, mis on väljendatud araabia numברי, tähe, sõna, tähise või muu iseloomustava tunnuse abil ning mis vastab Eesti Vabariigis käibel olevale rahaühikule.“;

20) paragrahvi 10 lõike 1 punktid 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

21) paragrahvi 10 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

22) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

23) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) universaalse postiteenuse osutamise tüüptingimused (edaspidi *tüüptingimused*).“;

24) paragrahvi 12 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

25) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

1) tegevuse alustamise kuupäev;

2) juurdepääsupunktide arv;

3) muud tingimused, mis tulenevad käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud õigustest või kohustustest.“;

26) paragrahvi 14 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

27) paragrahvi 21 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Majandustegevusteade esitatakse järgmiste postiteenuste osutamise korral:

1) kullerpost;

2) otsepost;

3) perioodilise väljaande edastamine;

4) käesoleva seaduse §-s 21¹ sätestatud eksterritoriaalse postivahetuskeskuse tegutsemine;

5) kirisaadetise edastamine liht- ja tähtsaadetisena;

6) postipaki edastamine liht- ja tähtsaadetisena;

7) muu postiteenus.“;

28) paragrahvi 21 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Eksterritoriaalse postivahetuskeskuse tegutsemise majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed:

1) majandustegevusest loobumise korral teavituse tegutsemise lõpetamise kohta;

2) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse prognoositavad kaubamahud ning lähte- ja sihtriigid;

3) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse tegutsemiskohad;

4) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse saadetiste vedajad;

5) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse saadetiste tollivormistuse eest vastutavate isikute andmed.“;

29) seaduse 2. peatükki täiendatakse §-ga 21¹ järgmises sõnastuses:

„§ 21¹. Eksterritoriaalne postivahetuskeskus ja selle asutamisele esitatavad nõuded

(1) Eksterritoriaalne postivahetuskeskus on Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni kohaselt teise riigi universaalse postiteenuse osutaja poolt väljaspool asukohariiki ärilisel eesmärgil

asutatud ja juhitud ettevõtte, mille eesmärgiks on postiteenusega seotud äritegevus väljaspool asukohariigi territooriumi.

(2) Teise riigi universaalse postiteenuse osutajale kuuluva eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamine on lubatud, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse omaniku asukohariik võimaldab vastastikku eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamist ja tegutsemist oma riigi territooriumil;
- 2) saadetiste kättetoimetamiseks on sõlmitud Eesti Vabariigis universaalse postiteenuse osutajaga koostööleping, milles nähakse ette vähemalt postisaadetiste edastamise ja tagastamise kulude katmine.“;

30) paragrahvi 22 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Postiteenuse osutamine peab vastama käesolevas seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktis, postiteenuse osutamiseks sõlmitud lepingus ja universaalse postiteenuse osutamise korral tegevusloas sätestatud nõuetele.“;

31) paragrahvi 23 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu ei vabasta saatjalt postisaadetise edastamiseks vastu võtnud postiteenuse osutajat kohustusest tagada käesolevas seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktides, postiteenuse osutamise lepingus ja universaalse postiteenuse osutamise korral tegevusloas sätestatud nõuete täitmisest.“;

32) paragrahvis 24 asendatakse sõnad „teise postiteenuse osutaja“ sõnadega „tegevusloaga postiteenuse osutaja“ vastavas käändes;

33) paragrahv 26 tunnistatakse kehtetuks;

34) paragrahvi 27 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 27. Tegevusloaga postiteenuse osutaja tüüptingimused“;

35) paragrahvi 27 lõike 2 punktis 4 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 alusel kehtestatud erandid“ sõnadega „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud erandid“;

36) paragrahvi 28 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 lõike 7 alusel“ sõnadega „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud“;

37) paragrahvi 29 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „postkontoris, väljastatud isiklikult“ sõnaga „juurdepääsupunkti“;

38) paragrahvi 30 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Postisaadetise kättetoimetamise võimatus käesoleva seaduse tähenduses on olukord, kus:

- 1) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada tema postiaadressi puudumise, selle ebatäpsuse, loetamatus või muu sellesarnase põhjuse tõttu;
- 2) postisaadetise saaja ei tule postiteenuse osutaja määratud aja jooksul postisaadetisele juurdepääsupunkti järele või keeldub postisaadetist vastu võtmast;
- 3) postisaadetise eest ei ole tasutud või on tasutud postiteenuse osutaja kehtestatud tasumäärast vähem ja saaja keeldub puuduvat osa tasumast;
- 4) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada postkasti puudumise, postkastile ligipääsu

puudumise või käesoleva seaduse § 8 lõike 1¹ alusel postkasti kohta kehtestatud nõuete järgimata jätmise tõttu.“;

39) paragrahvi 31 lõiget 4 täiendatakse pärast sõna „müümise“ tekstiosaga „, annetamise“;

40) paragrahvi 31 lõike 5 teist lauset täiendatakse pärast sõna „müüakse“ sõnadega „või annetatakse“;

41) paragrahvi 32 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „täht- ja väärtsaadetis“ sõnaga „tähtsaadetis“;

42) paragrahvi 32 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „täht- ja väärtsaadetise“ sõnaga „tähtsaadetise“;

43) paragrahvi 36 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on oma postivõrgu vahendusel üle Eesti:

- 1) kohustus maksta välja pensionid ja toetused;
- 2) õigus osutada rahasiirdeid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teenuste osutamise korral lähtutakse võlaõigusseaduses maksekäsundile sätestatud nõuetest ning lõike 1 punkti 1 puhul riikliku pensionikindlustuse seaduses riikliku pensioni maksmisele sätestatud nõuetest.“;

44) paragrahvi 36¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on kohustus oma postivõrgu vahendusel edastada üle Eesti perioodilisi väljaandeid ning menetlusdokumente.“;

45) paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Perioodiliste väljaannete ning menetlusdokumentide edastamise täpsemad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

46) paragrahvi 36¹ lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

47) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Universaalse postiteenuse kvaliteedi nõuded, erandid ja nende kontrollimise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

48) paragrahvi 37 lõiked 3–8 tunnistatakse kehtetuks;

49) seadust täiendatakse §-ga 39¹–39³ järgmises sõnastuses:

„§ 39¹. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu

(1) Universaalse postiteenuse osutaja kehtestab universaalse postiteenuse põhjendatud tasu käesoleva seaduse § 5 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud teenustele kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega.

(2) Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu kehtestamisel tuleb järjepidevalt tagada:

- 1) vajalike muutuv- ja tegevuskulude katmine;
- 2) investeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;

- 3) kvaliteedinõuete täitmine;
- 4) põhjendatud tulukus.

(3) Universaalse postiteenuse osutaja teavitab avalikkust põhjendatud tasu suurusest oma veebilehel ja postkontorites vähemalt 30 päeva enne tasu jõustumist.

§ 39². Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu arvestamise alused

(1) Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu peab põhinema universaalse postiteenuse kuludel, olema sama kogu riigi territooriumil, kõigile kasutajatele kättesaadav ning läbipaistev ja mittediskrimineeriv.

(2) Põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama universaalse postiteenuse osutajal õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist.

(3) Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse järgmisest:

- 1) kulude dünaamika ajas ja selle võrdlus alampalga muutusega;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs, sealhulgas eksperdihinnangud.

(4) Põhjendatud tasu sisse ei arvata järgmisi kulusid:

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitust ja annetust;
- 3) universaalse postiteenuse osutamisega mitte seotud kulu;
- 4) finantskulu;
- 5) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvid ja viivised ning muud rahalised kohustused, mis on tingitud ettevõtja kohustuse rikkumisest;
- 6) erisoodustuse kulu;
- 7) tulumaksukulu.

(5) Universaalse postiteenuse osutaja peab oma raamatupidamises pidama eraldi tulude ja kulude arvestust universaalse postiteenuse ja enda muu tegevuse kohta. Universaalse postiteenuse ja muu tegevuse kulude ja tulude eristamise põhimõtted määratleb universaalse postiteenuse osutaja oma raamatupidamise sise-eeskirjas. Kulude ja tulude eristamise põhimõtted peavad olema objektiivselt põhjendatud.

(6) Universaalse postiteenuse osutajal on kohustus tõendada põhjendatud tasu vastavust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.

(7) Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu arvutamise täpsemad alused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(8) Kui Konkurentsiamet tuvastab, et universaalse postiteenuse osutaja tasu ei vasta kulupõhise hinna nõuetele on Konkurentsiametil õigus teha ettekirjutus tasu muutmiseks.

§ 39³. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu kooskõlastamine

(1) Universaalse postiteenuse osutaja esitab põhjendatud tasu ja selle suuruse muutmise taotluse kooskõlastamiseks Konkurentsiametile koos tasu suuruse põhjenduste ja arvutustega vastavalt käesoleva seaduse § 39² lõike 7 alusel kehtestatud määrusele.

(2) Konkurentsiamet kooskõlastab universaalse postiteenuse põhjendatud tasu või jätab selle põhjendatult kooskõlastamata 30 päeva jooksul alates taotluse saamist. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada kooskõlastamise tähtaega 60 päevani. Tähtaja pikendamisest teavitatakse taotluse esitajat hiljemalt 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtajad peatuvad ajaks, kuni universaalse postiteenuse osutaja esitab Konkurentsiametile vajaliku teabe taotluse kohta otsuse tegemiseks.

§ 39⁴. Universaalse postiteenusele põhjendatud tasu ajutise hinna kehtestamine

(1) Konkurentsiamet võib kehtestada ajutise põhjendatud tasu, kui universaalse postiteenuse osutaja osutab teenust hinnaga, mis ei vasta käesoleva seaduse §-des 39¹–39³ sätestatud põhimõtetele ning on jätnud täitmata § 39² lõike 8 kohase Konkurentsiameti ettekirjutuse.

(2) Konkurentsiameti kehtestatud ajutine hind kehtib kuni Konkurentsiamet on kooskõlastanud universaalse postiteenuse osutaja poolt esitatud põhjendatud tasu muutmise taotluse.

(3) Ajutise põhjendatud tasu kehtestamisel lähtub Konkurentsiamet käesoleva seaduse §-des 39¹–39³ sätestatud. Konkurentsiamet võib ajutise põhjendatud tasu kehtestamisel kasutada ka andmeid, mis on talle kättesaadavad varem läbiviidud menetlustest või on avalikult kättesaadavad.”;

50) paragrahv 41 tunnistatakse kehtetuks;

51) seaduse 4. peatüki 2. jagu tunnistatakse kehtetuks;

52) paragrahvi 42 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud universaalse postiteenuse kvaliteedinõuded, erandid ja nende kontrollimise korra.“;

53) paragrahvi 43 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

54) paragrahvis 44 asendatakse number „640“ numbriga „9600“;

55) paragrahvi 47 lõike 2 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

56) seadust täiendatakse §-ga 53¹–53² järgmises sõnastuses:

„§ 53¹. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasule üleminek

„(1) Käesoleva seaduse § 39³ lõikes 1 nimetatud taotluse põhjendatud tasu kooskõlastamiseks esitatakse Konkurentsiametile esmakordselt 30 päeva jooksul alates § 39² lõike 7 alusel kehtestatud määruse jõustumisest.

(2) Konkurentsiamet võib kehtestada seaduse § 39⁴ kohase ajutise hinna ka ilma Konkurentsiameti poolset ettekirjutust koostamata juhul, kui universaalse postiteenuse osutaja on jätnud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtajaks põhjendatud tasu taotluse esitamata või Konkurentsiamet jätab nimetatud taotluse kooskõlastamata.

(3) Konkurentsiamet ei kooskõlasta aastatel 2026–2030 tasu, mis on suurem kui 20 protsenti eelmise aasta tasust.

§ 53². Universaalse postiteenuse rahastamisega seotud rahastamiskohustuse lõpetamine

(1) Käesoleva seaduse § 41¹ nimetatud taotlus universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks esitatakse viimast korda hiljemalt 2026. aasta 30. juuniks.

(2) Käesoleva seaduse § 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse makse tasutakse viimast korda hiljemalt 2026. aasta 25. jaanuariks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotlust menetletakse taotluse esitamise ajal kehtinud õigusnormide alusel ja korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotlus hüvitatakse maksimaalselt käesoleva seaduse § 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse makse ulatuses.

(5) Tasutud universaalse postiteenuse maksed, mida ei kasutata universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks tagastatakse postiteenuse osutajale, kes tasus universaalse postiteenuse makset rahastamiskohustuse lõppemisele eelneval kalendriaastal, proportsionaalselt nimetatud kalendriaasta jooksul tehtud sissemaksete osakaalu alusel.“;

§ 2. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 261⁵ tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Konkurentsiseaduse muutmine

Konkurentsiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 53¹ lõiget 5 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:
„6) universaalse postiteenuse osutaja.“;

2) paragrahvi 53¹ lõike 8 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 53² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(1) Käesoleva seaduse § 53¹ lõikes 5 nimetatud rahastamiskohustusega ettevõtja järelevalvetasu määr on 0,2 protsenti temale antud haldusaktis märgitud müügitulust.“;

4) paragrahvi 53³ lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. juulil, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud sätted.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 13 ja 19–27 ning §-d 2 ja 3 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 50, 52 ja 54 jõustuvad 2026. aasta 1. juulil.

Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“ „.....“ 2025. a

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“ „.....“ 2025. a